

Arbeidsmarktregio
Achterhoek

Samen werkt.

Strategische agenda inclusieve
arbeidsmarkt Achterhoek

Strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek.

1. Samen voor een inclusieve arbeidsmarkt

De Achterhoek. Sociaal, Innovatief, Prachtig en Eigenwijs. Een sterke economische positie en rijk aan initiatieven op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt. Alle bedrijven en alle inwoners van de Achterhoek zijn gebaat bij een goed functionerende arbeidsmarkt. Dat is waar we ons met deze Strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek gezamenlijk sterk voor maken. Dat deden we, dan doen we en dat blijven we doen.

En dat is nodig ook. Want hoewel de 'onzichtbare hand van de markt' veel dingen goed regelt, zien we toch dat die hand beperkingen kent. Er is sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. Het gebrek aan geschikt personeel vormt niet alleen een rem op de (economische) ontwikkeling van de regio maar zorgt er ook voor dat mensen ongewild en ongewenst langs de kant staan.

In deze Strategische Agenda spreken we af waar we ons als samenwerkende partners op richten om de inclusieve arbeidsmarkt een impuls te geven. Omdat we allemaal, individueel, invloed uit-

oefenen op het functioneren van de arbeidsmarkt. En omdat we ervan overtuigd zijn dat we door samen te werken deze invloed kunnen vergroten. We bepalen gezamenlijk waar extra inzet noodzakelijk is en wie daarin actie ondernemen. De komende jaren concentreren we ons daarbij op vier thema's:

- **onbenut arbeidspotentieel**
- **jongeren**
- **digitale vaardigheden**
- **laaggeletterdheid**

Samenwerkingspartners

Werkgeversorganisaties

Werknemersorganisaties

Onderwijspartijen

UWV

Gemeenten

2. Onze regionale arbeidsmarkt

De Achterhoekse economie staat er goed voor. De werkloosheid ligt onder het landelijk gemiddelde, het bruto Achterhoeks product stijgt, evenals de arbeidsparticipatie. Het aantal mensen met een bijstands- of werkloosheidsuitkering neemt af. Na een dip in 2020 als gevolg van de coronacrisis, is de spanning op de arbeidsmarkt nu – eind 2021 – hoger dan in 2019. De afgelopen periode heeft opnieuw aangetoond dat de arbeidsmarkt een complex en dynamisch karakter heeft. Recente ramingen laten zien dat er in de Achterhoek de komende jaren sprake is van een omvangrijk tekort aan arbeidskrachten (jaarlijks bijna 1500). Naast deze kwantitatieve mismatch tussen vraag en aanbod is er ook sprake van een kwalitatieve mismatch. Werkgevers vinden onvoldoende arbeidskrachten die de competenties en vaardigheden hebben om het beschikbare werk uit te voeren. Aan de andere kant is er een grote groep werkzoekenden die ondanks de grote vraag, geen werk kan vinden.

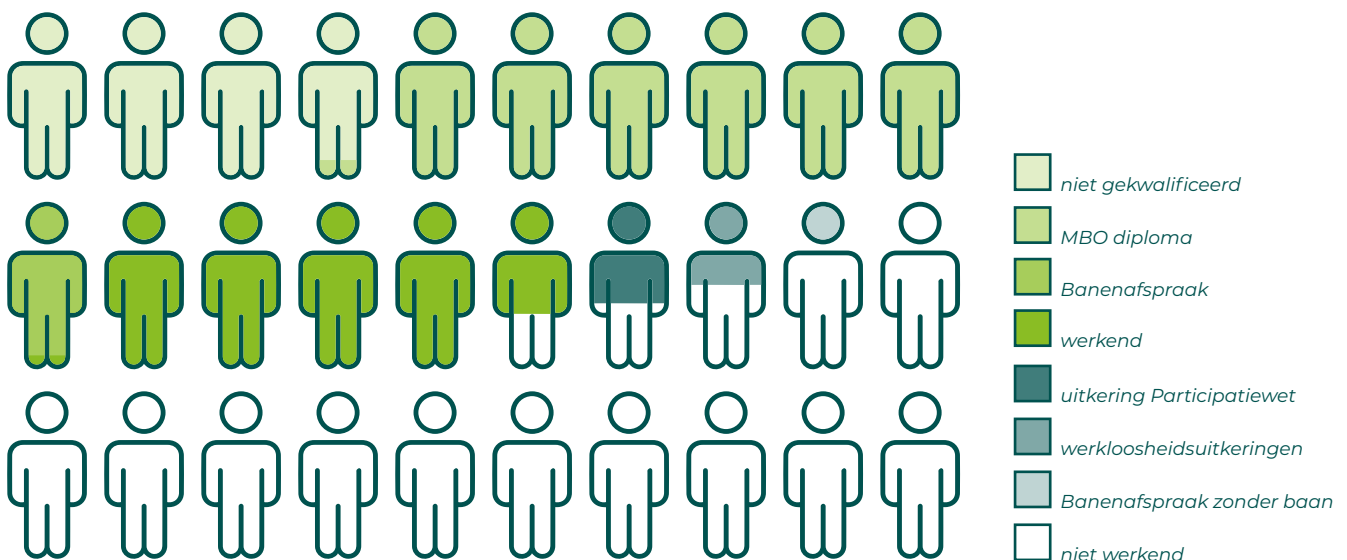
Kerngegevens arbeidsmarkt Achterhoek

De (arbeidsmarktregio) Achterhoek heeft ongeveer 300.000 inwoners, waarvan er ongeveer 155.000 werken. De werkloosheid ligt onder het landelijk gemiddelde (2020: 3,2% versus 3,8%), de netto arbeidsparticipatie ligt iets onder die van Nederland (2020: 68,1% versus 68,4%). Het aandeel ouderen is relatief hoog. Het aandeel jongeren en het aandeel van mensen met een niet westerse migratieachtergrond zijn laag.

Relatief veel mensen werken in het midden- en kleinbedrijf. De zorg, metaalindustrie, transport en logistiek en de voedings- en genotmiddelenindustrie zijn sterke sectoren. Ruim 40% van de werkenden beschikt over een MBO-diploma, bijna een kwart heeft geen startkwalificatie. Het aandeel hoogopgeleiden is laag. Uiteraard zijn er grote verschillen per (sub)sector, maar in grote lijnen geldt dat de vraag in de nabije toekomst naar werkenden zonder startkwalificatie groter is dan

het aanbod aan werkzoekenden met dit opleidingsniveau. Dit geldt ook voor HBO en WO-geschoolden. Voor MBO2 en MBO3 opleidingen overtreft het aanbod echter de vraag.

In de Achterhoek ontvangen ruim 4000 mensen een uitkering op basis van de Participatiewet en ongeveer 3000 een werkloosheidsuitkeringen (cijfers juni 2021). Het aantal banen voor mensen met een arbeidsbeperking is in de Achterhoek de afgelopen jaren opgelopen naar bijna 4000. Met deze stijging liggen we in onze regio ruimschoots op koers voor realisatie van de regionale doelstelling Banenafspraken. Er is nog ruimte voor groei. De doelgroep voor de Banenafspraken omvat bijna 5400 Achterhoekers, waarvan er ruim 2000 nog geen betaalde baan hebben. De sectoren zorg, techniek, ICT en bouw zijn het meest kansrijk in Achterhoek wanneer het gaat om het bemachtigen van een baan.

Kerngegevens arbeidsmarkt Achterhoek schematisch weergegeven

3. Onze samenwerking

De arbeidsmarktregio Achterhoek bestaat uit de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. In deze regio werken de sociale partners, onderwijs en overheden al geruime tijd samen op het thema 'Inclusieve arbeidsmarkt'. Mijlpaal in deze samenwerking is onder meer het oprichten van het Regionaal Werkbedrijf Achterhoek in 2015. Destijds hebben we in samenspraak met alle partners al besloten de samenwerking niet te beperken tot het realiseren van de Banenafspraken uit het sociaal akkoord, maar ons te richten op een bredere doelgroep: 'Iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden of behouden van werk'.

Inmiddels zijn we een aantal jaren verder. Het Regionaal Werkbedrijf Achterhoek heeft, als onderdeel van de Thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt, een plek gekregen in de bredere samenwerking 8RHK Ambassadeurs. De gemeente Montferland maakt weliswaar geen deel uit van de 8RHK Ambassadeurs, maar neemt wel als volwaardige partner deel aan de arbeidsmarktregio. Deze korte geschiedenis illustreert een aantal structurele kenmerken van onze samenwerking: praktisch, met begrip voor elkaars standpunten en belangen, en gericht op het realiseren van maatschappelijke doelen. Redenerend vanuit het belang van werkzoekenden en werkgevers.

In de praktijk van de regionale samenwerking hebben we laten zien dat we mooie woorden en intenties ook vertalen in concrete acties. Perspectief op Werk, De opzet van Regionale Mobiliteitsteams, Actieplan Jeugd, Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid, structurele samenwerkingen tussen onderwijs, gemeenten en werkgevers om leerlingen te begeleiden bij de overstap van school naar werk, het regionaal Werkgeversservicepunt Achterhoek, de campagne Unieke Achterhoekers aan het werk, etc. etc. Onder meer met als resultaat dat de Achterhoek jaar in jaar uit de regionale doelstellingen voor de Banenafspraken realiseert, dat het aantal voortijdig schoolverlaters in de Achterhoek relatief laag is en dat steeds meer Achterhoekse ondernemers inclusief ondernemen.

4. Ons doel

Een goed functionerende arbeidsmarkt is essentieel. Ook voor de Achterhoek. Niet voor niets is 'fatsoenlijk werk en economische groei' een van de duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties. En is werk een belangrijke succesfactor bij het terugdringen van armoede, het stimuleren van gezondheid en welzijn en bij het verminderen van ongelijkheid.

Er is sprake van een mismatch tussen vraag en aanbod en een toenemende spanning op de arbeidsmarkt. Vandaar dat onze gezamenlijke inspanningen gericht zijn op meer ontwikkelingsmogelijkheden voor ondernemers, werknemers én werkzoekenden. Als we deze doelstelling realiseren, dragen we bij aan de duurzaamheidsdoelen en aan het prettige woon-, werk- en leefklimaat in de Achterhoek.

We zijn er ons terdege van bewust dat dit een zeer brede en ambitieuze opgave is. Maar vanuit onze ervaring met de samenwerking op de inclusieve arbeidsmarkt, zijn we ervan overtuigd daar gezamenlijk een belangrijke bijdrage aan te kunnen leveren. Binnen de samenwerking op het thema 'Inclusieve arbeidsmarkt', is het doel:

- a. Voor iedereen gelijke kansen te creëren om een duurzame plek op de arbeidsmarkt te verwerven.
- b. Deze samenwerking te richten op iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het verkrijgen of behouden van werk. Inclusief

de doelgroep Banenafpraak, maar niet exclusief.

- c. Het vergroten van de arbeidsparticipatie van deze doelgroep.

Als individuele partijen hebben we allemaal invloed op (een deel van) de arbeidsmarkt. Maar de invloed van één partij op het functioneren van de regionale arbeidsmarkt als geheel is relatief beperkt. Daarom bundelen we onze krachten om gezamenlijk onze doelstellingen te realiseren. We maken ons sterk voor een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen voor zover mogelijk meedoet in het arbeidsproces en waar ondernemers ruimte hebben voor ontwikkeling.

Daar waar vraag en aanbod elkaar niet vinden, waar de afstand tot de arbeidsmarkt te groot lijkt te zijn, waar er geen aansluiting van onderwijs naar arbeidsmarkt is, waar werkloosheid dreigt voor werknemers – kortom, daar waar de onzichtbare hand van de markt steken laat vallen, werken wij sámen aan oplossingen.

5. Onze strategie

Met deze strategische agenda zetten we een volgende stap. Niet met de intentie om alles overhoop te halen en op zijn kop te zetten. Maar wel om meer focus aan te brengen in onze manier van samenwerken. Vanuit de overtuiging dat we elkaar nodig hebben, dat we hebben laten zien dat onze samenwerking ertoe doet en dat we de basis van onze samenwerking op orde hebben. Wij zijn ons ervan bewust dat het functioneren van de inclusieve arbeidsmarkt complex is en door veel (f)actoren wordt beïnvloed.

Daarom ...

- Maken we geen allesomvattend nieuw plan, maar bouwen we voort op onze huidige samenwerking.
- Richten we ons op een beperkt aantal urgente onderwerpen (prioriteiten), waarvoor brede samenwerking noodzakelijk is.
- Geven we gezamenlijk uitvoering aan een beperkt aantal acties dat gericht is op deze prioriteiten.
- Zorgen we ervoor dat alle partners elkaars rol kennen en de eigen rol in de samenwerking waar maken.
- Sturen we onze eigen individuele plannen en budgetten indien nodig bij.
- Zoeken we met elkaar naar mogelijkheden om succesvolle pilots en projecten structureel te organiseren, voordat we nieuwe projecten starten.
- Agenderen we actief onze agenda bij provincie, Rijk, de diverse thematafels in de Achterhoek en bij anderen die ons kunnen helpen en nodigen hen uit hun steentje bij te dragen.

6. Onze activiteiten

We stellen een uitvoeringsplan op, waarin we duidelijk maken wat we gaan doen. Dit uitvoeringsplan bevat acties die specifiek gericht zijn op onze prioriteiten. Daarnaast investeren we uiteraard ook in communicatie (waaronder Unieke Achterhoekers aan het werk!), maken we duidelijk wie wat doet en hoe we onze plannen monitoren en bijsturen.

We geven prioriteit aan 4 thema's:

- A. Onbenut arbeidspotentieel
- B. Jongeren
- C. Digitale vaardigheden
- D. Laaggeletterdheid

Onbenut arbeidspotentieel

Inzicht in onbenut arbeidspotentieel is een belangrijke randvoorwaarde voor het bepalen van effectieve interventies en welke interventies nog ontbreken. Op dit onderwerp wordt door gemeenten en UWV uiteraard al geïnvesteerd. De vraag die daarbij gesteld kan worden is op welke wijze dit kan worden verbeterd en welke bijdrage(n) de samenwerkingspartners daarbij kunnen spelen. We streven naar 100% inzicht. En inzicht alleen is niet genoeg. We zullen ook nagaan aan welke (extra) interventies in de begeleiding naar werk behoefte is en deze gaan organiseren.

Doelgroep:

- Iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het verkrijgen of behouden van werk (de doelgroep van de inclusieve arbeidsmarkt).
- Ongeacht leeftijd, afkomst, opleidingsniveau, wettelijke regeling, etc.
- Daarbij gaat om mensen die arbeidspotentieel hebben of dat binnen afzienbare tijd kunnen verkrijgen.

We werken aan het structureel verbeteren van het inzicht in wat werkzoekenden kunnen en willen. Zo onderzoeken we hoe we met alle betrokken partijen onze 'loketfunctie voor loopbaanvragen' kunnen verbeteren én kijken we hoe UWV en gemeenten meer vacatures en profielen van werkzoekenden in beeld kunnen brengen ten behoeve van publieke- en private bemiddelaars.

Daarnaast zetten werkgeversorganisaties zich in om op alternatieve manieren werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact te brengen en geven werknemersorganisaties loopbaanadvies en workshops aan mensen die niet bij gemeenten of UWV in beeld (willen) zijn. We gaan ook een gezamenlijke aanpak ontwikkelen voor mensen die regelmatig een tijdelijk beroep moeten doen op een uitkering. Dit vereist een goede analyse van de achterliggende oorzaken en een daarop gebaseerde set van interventies.

Jongeren

Op de doelgroep Jongeren wordt in de arbeidsmarktregio al geruime tijd intensief samengewerkt (richting school en/ of werk). Denk daarbij aan het Actieplan Achterhoekse jongeren, maar natuurlijk ook aan structurele samenwerkingen als RMC en rondom het VSO en PrO. Deze samenwerkingen zetten we uiteraard voort.

Er zijn goede afspraken gemaakt over de in gezamenlijkheid te organiseren dienstverlening en de rol van de samenwerkende partijen. In de praktijk blijkt echter dat er jongeren zijn waarvoor geen oplossing gevonden wordt. Daar richten we onze focus op.

Dit realiseren we onder meer door een structurele aanpak én een intensievere analyse van de casuïstiek, waarbij we gezamenlijk oplossingen creëren voor individuele jongeren én inzichtelijk maken waar onze afspraken bijgesteld moeten worden. De Rode Loper is een essentieel onderdeel in onze huidige aanpak. Op basis van een evaluatie maken we afspraken of en hoe we dit project structureel kunnen financieren. Ook het Actieplan Achterhoekse Jongeren maakt onderdeel uit van deze prioriteit. Dit actieplan helpt kwetsbare jongeren zich te richten op hun toekomst via werk, school of een zinvolle dag invulling. Deze aanpak biedt inzicht in de toereikendheid van beschikbare interventies deze doelgroep.

Zo werken we aan werk.

Digitale vaardigheden

Steeds verdergaande digitalisering zorgt ervoor dat digitale vaardigheid een basisvaardigheid is geworden om te kunnen functioneren in de maatschappij. De komende jaren zullen werkgevers hun (productie)processen steeds verder digitaliseren en daarmee ook behoefte hebben aan daarvoor geschikte medewerkers. Digitale vaardigheid wordt daarmee steeds belangrijker om de stap te kunnen maken naar participatie op de arbeidsmarkt.

Veel partijen hebben aandacht voor dit thema. Bij het bepalen van de acties in dit plan sluiten we hierbij zo veel mogelijk aan, waarbij we rekening houden met:

- Onze doelgroep is de doelgroep van de inclusieve arbeidsmarkt 'iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het verkrijgen of behouden van werk'

- Onze acties zijn gericht op arbeidsparticipatie
- Er is nauwe samenhang met de activiteiten rondom 'Laaggeletterdheid'

We gaan bij werkgevers inventariseren of het huidige ondersteuningsaanbod bij het stimuleren van digitale vaardigheden aansluit bij hun wensen. Zo nodig ontwikkelen we een alternatief aanbod. Daarnaast wordt geïnvesteerd in zogenaamde ambassadeurs voor taal- en digitale vaardigheden. Deze ervaringsdeskundigen stellen op de werkvloer mensen in staat digitale vaardigheden op te doen en bijbehorende taal te verwerven.

Laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid kan een grote belemmering zijn voor een actieve rol op de arbeidsmarkt. In de regio Achterhoek krijgt dit thema veel aandacht door het Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024. De onderdelen in dit plan die van invloed zijn op de arbeidsparticipatie zijn in de strategische agenda als prioriteit aangemerkt. Dit betreft zowel de doelgroep Nederlands als eerste taal als de doelgroep Nederlands als tweede taal.

Ook bij dit thema gaan we na welke behoefte werkgevers hebben als het gaat om ondersteuning bij het terugdringen van laaggeletterdheid. Daarbij kijken we onder andere naar het continueren van de aandacht voor taalontwikkeling tijdens het werk (Taalcoach) en het via werkgevers doorverwijzen van werknemers naar beschikbare voorzieningen (o.a. Taalhuis, het project Klasse!)

We maken er werk van.

ARBEIDSMARKTREGIOACHTERHOEK